

V.V.N.T. **LEDENBRIEF**

Tijdschrift van de
**VERENIGING VRIENDEN
NEDERLAND - TSJECHOSLOWAKIJE**

Nr. 81

September 1992

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
 Antoniuslaan 33
 3341 GA Hendrik Ido AMBACHT
 Tel. 01858-12603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
 Nieuwendamlaan 274
 2547 JR DEN HAAG
 Tel. 070-3258679

J.M. van Gastel Penningmeester
 Postrek. 379543 t.n.v.
 Ver. Vrienden Ned.-Tsjech. te Rijswijk
 Tel. 070-3901190

A. den Boogert adj. secr./penn.
 D. Klein Breteler
 G.P.A. Schöpping
 mevr. H. Sugito
 mevr. M. v.d. Wijngaard
 I.J.B. van Vuuren

Redactie Ledenbrief

L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274
 2547 JR Den Haag; Tel. 070-3258679

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
 Mevr. H. Sugito
 Joh. Sugito
 J.F.E. Wallin

Ledenadministratie

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
 Nieuwendamlaan 274 - 2547 JR DEN HAAG

GTM (Genootschap voor Tsjech. Muziek)

J.F.E. Wallin (voorz.) Tel. 070-3278706
 Pr. Bernhardlaan 21 - 2264 CA LEIDSCHENDAM
 A. van Beuzekom (secr.)
 P.J.M. de Coo (penn.)
 Mevr. T. Onderdenwijngaard
 W. Dijk

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio; tel. 020-6791423
 Rotterdam: A. den Boogert; tel. 010-4205581
 Den Haag: vacant

V.V.N.T.-Filmdienst:

K.L. Thio, Van Baerlestraat 59
 1071 AR AMSTERDAM; tel. 020-6791423

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3901190

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 01858-12603

In deze Ledenbrief zijn advertenties opgenomen van:

- * PRANEDA b.v. te Papendrecht tractoren/vrachtwagens
- * CEDOK te Amsterdam Reisbureau
- * J.H. van Rooy te Purmerend Leraar Tsjechisch
- * ČSA te Amsterdam luchtvaartmaatschappij
- * Tailormade Travel te Woerden reisorganisatie
- * TOPO-AKTIEF te Arnhem reisorganisatie
- * WINNEMULLER-REIZEN te Herveld reisorganisatie
- * RECREA te Epe vakantiewoningen in Tsjechië
- * JUBO-REIZEN te Delft bungalows/chalets/landhuizen in Tsjechoslowakije
- * JUBO-REIZEN te Delft personeel gevraagd
- * NEDERLANDSE LAPIDARISTEN CLUB te Den Haag 30e internationale mineralenbeurs
- * BB-Assurantiën te Den Haag reisverzekeringen e.d.
- * GIANTS RETREAT te Wageningen pension in Reuzengebergte
- * V.V.N.T. - advertentietarieven

PRANEDA b.v.

PAPENDRECHT - NEDERLAND

IMPORT - EXPORT

Ketelweg 53 - 57 - 3356 LD
 Postbus 149 - 3350 AC

Telefoon 078 - 152566
 Telex 29380

Bij de voorplaat:

Op de vergrote postzegel staat de toenmalige president Tomáš Garrigue Masaryk (1850-1937) afgebeeld. Deze postzegel en meerdere in andere waarden werden uitgegeven in 1928 ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de republiek Tsjechoslowakije.

VAN DE VOORZITTER

In de afgelopen weken las ik van prof. Jaroslav Krejci het boek "Czechoslovakia at the Crossroads of European History".

De schrijver is in 1916 in Moravië geboren en verliet zijn land in 1968. Hij is emeritus hoogleraar aan de Universiteit van Lancaster. Een tijd- en vakgenoot van de bij ons bekende prof. Z.R. Dittrich en, zo blijkt uit het voorwoord, met hem bevriend.

Een paar zaken kan ik slechts uit dit rijke boek aangeven. Er wordt een onderscheid gemaakt waarmee de Tsjechen aan de Europese geschiedenis hebben bijgedragen en waardoor zij door die geschiedenis beïnvloed zijn. Gedachten en ideeën naar buiten hebben overgedragen en van buiten tot zich genomen. Dat begint al met de komst van Methodius en Cyrillus, die geloof en beschaving brachten uit de Balkan, maar gedwongen werden door Rome de Latijnse liturgie in te voeren. Vreemd is het te beseffen dat men aan het hof van Karel de Grote nog weinig weet had wat er zich in Bohemen, laat staan verder naar het Oosten, afspeelde.

Jan Hus en zijn volgelingen zijn voor de Europese geschiedenis belangrijk. Heden ten dage vinden wij de verschillen van opvatting, bijv. over de Avondmaalskelk niet van dien aard dat daar zoveel bloed voor moest vloeien en zoveel verschrikkingen en verwoestingen teweeg brengen. Verbazing en verontwaardiging is er bij ons, wanneer we naar Joegoslavië kijken, maar hetgeen er enkele honderden jaren geleden gebeurde moet ons wel bescheiden maken.

Wat ik niet wist - de geschiedschrijving was daar kennelijk verlegen mee - is dat de verwoesting van Praag in 1945 niet doorging door het ingrijpen van het z.g. Oekraïnsche bevrijdingsleger van generaal Vlasov. Deze grote militaire eenheid bestond uit krijgsgevangen gemaakte Russische soldaten, opnieuw door de Duitsers bewapend met de bedoeling het Rode Leger te bevechten.

In mei 1945 brak er in Praag onder leiding van de Tsjechische Nationale Raad een opstand tegen de Duitse bezetting uit. Echter, het Sovjet leger was toen nog 100 km van Praag verwijderd en de Amerikanen hielden zich aan de tevoren met de Sovjets overeengekomen demarcatieline en rukten daarom niet verder op dan Pilsen. Een Duitse SS-divisie, in de onmiddellijke nabijheid van Praag gelegen, maakte zich op om de Praagse opstand neer te slaan en daarbij het zwaarste geschut in stelling te brengen. Het ingrijpen van die Oekraïense legereenheid heeft dit voorkomen. De officiële geschiedschrijving heeft om moverende redenen deze episode verzwegen.

De schrijver doet geen poging om de Tsjechoslowaakse eenheid op grond van de geschiedenis te verdedigen. Integendeel, de ontwikkeling van beide volkeren is geheel verschillend geweest. Men zou terug moeten gaan tot het Groot Moravisch Rijk om van een eenheid te kunnen spreken.

Ik beveel de lezing van het boek een ieder aan die zich op de hoogte wil stellen van de Tsjecho-Slowaakse geschiedenis. Het is in 1990 bij I.B.Tauris & Co Ltd. London uitgegeven. ISBN 1-85043-194-9.

Arie Hoogstad.

VAN DE REDACTIE

We zijn verheugd, dat ondanks de vele negatieve en treurige berichten wij u toch een naar onze mening positieve en gevarieerde ledenbrief kunnen aanbieden.

Dat we in een tijd leven, waarin geschiedenis gemaakt wordt, zal niemand kunnen ontkennen. Onze voorplaat bewijst weer eens, dat het verzamelen van postzegels een bron van geschiedkundige kennis kan zijn. De afgebeelde postzegel is er een van een serie, die uitgegeven werd ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de toen nog jonge republiek Tsjechoslowakije.

Ook onze voorzitter haakt in op de geschiedenis van het land waarmee we culturele - en vriendschapsbanden hebben. Dat deze banden steeds hechter worden en zich uitbreiden, vindt u terug in de rubriek "Nieuws van de stedenbanden"; nieuwtjes bij de "Knipselmap". Beide rubrieken van de hand van Jan van Gastel.

Dat de leden zich niet onbetuigd laten, bemerkt u ook nu weer, waarbij wij onder meer wijzen op de stichting, die het kuren in Tsjechoslowakije tegen betaalbare prijzen mogelijk maakt (pag. 14).

Ook de Nederlandse Lapidaristen Club brengen wij gaarne onder uw aandacht; temeer daar deze vereniging nu 25 jaar bestaat. Meer hierover op de pagina's 15 en 20.

Met de inzending van Fred Runte kunnen organisatoren - we denken daarbij ook aan de stedenbanden - hun voordeel doen (pag. 19).

De reuzenadvertentie op de achterpagina behelst een nieuw object in het Reuzengebergte dat in oktober wordt geopend. Er zijn talloze faciliteiten aanwezig die we hier even opsommen (het kon er niet meer bij): fietsen (mountainbikes), fitness-ruimte, wild water kanoen, bergbeklimmen (begeleiding/gids aanwezig), Squashbaan (deskundige trainer/begeleiding aanwezig), skischool en sauna. Een modern, sportief vakantieoord in een reusachtig mooi natuurgebied.

L.J. & H.G.B.

ČEDOK REIZEN B.V.

DE SPECIALIST VOOR TSJECHOSLOWAKIJE

Voor directe reserveringen van hotels, appartementen of kamers
en interessante rondreizen per eigen auto!

Bel voor de uitgebreide catalogus:
020-6220101 - 6224888 of fax 6385441

NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN

Voorburg-Hranice

In juni jl. bracht burgemeester Vladimir Juracka van Hranice, samen met enkele gemeentelijke functionarissen een bezoek aan de Nederlandse partnergemeente. De belangstelling ging vooral uit naar de manier waarop in een plaats als Voorburg de stadsvernieuwing wordt aangepakt.

Zowel in de historische stadskern van Hranice als in de woonwijken daar is veel te doen om het verval te keren. Extra probleem is daarbij dat ook de infrastructuur in het Moravische stadje niet best is. Ook hier is veel achterstallig onderhoud. In omliggende dorpen, die deel uitmaken van de gemeente, ontbreekt riolering en waterleiding zelfs nog geheel. Voor een grondige aanpak van de problemen ontbreekt het geld. Burgemeester Juracka hoopt dat de bewoners zelf, bijvoorbeeld in wijkverband, de handen uit de mouwen zullen willen steken en daarom had hij veel interesse voor de manier waarop de Voorburgse wijkverenigingen functioneren.

In dezelfde maand juni vierde de Voorburgse Agnes Beatrixschool (IHNO/LHNO) het 10-jarig bestaan. Aanleiding voor de schoolleiding om met 180 leerlingen een vijfdaagse trip naar Praag en Hranice te maken. Om ook leeftijdgenoten in de jumelageplaats in de feestvreugde te laten delen was op de school via allerlei activiteiten een bedrag van f 2500,-- bijeengebracht, dat aan de directeur van de school voor moeilijk lerende kinderen in Hranice werd overhandigd. Hierdoor krijgt de school nu de middelen om in een aantal elementaire behoeften te voorzien. Van overheidswege werd en wordt daar geen geld voor beschikbaar gesteld.

Ook werd een tehuis voor geestelijk gehandicapte kinderen bezocht. Hier werden ingezamelde kleding en speelgoed afgeleverd, zaken waaraan het tehuis een groot tekort heeft.

Al met al was het voor de deelnemers een drukke en vermoeiende, maar interessante reis.

Nog andere activiteiten in het kader van de band Voorburg-Hranice vallen te melden. In het Voorburgse park Vreugde en Rust werden beelden tentoongesteld van de kunstenaar Jan AmbrUz uit Hranice, terwijl foto's van diens werk te zien waren in een plaatselijke galerie. Verder kwam het koor Harmonia naar Voorburg voor een optreden in de Oude Kerk, samen met het Voorburgs Jongerenkoor. Ook gingen twee docenten van de scholengemeenschap Het Loo naar Hranice voor een ontmoeting met collega's van het plaatselijke gymnasium en het informeren van de leerlingen over Nederland. Het is de bedoeling dat in oktober a.s. 35 leerlingen van het gymnasium naar Voorburg komen.

Voorts zal op 31 oktober a.s. burgemeester Eenhoorn een markt openen in het verzorgingscentrum De Mantel die de titel draagt "M'n zuster wil ook wat". De opbrengst van deze markt is bestemd voor een bejaardenhuis in Hranice. Een goed lopende stedenband dus.

Rijswijk-Beroun

Ook hier hebben de activiteiten van de afgelopen zomer vooral betrekking gehad op de jeugd. Begin juli ging een groep Rijswijkse scouts naar Tsjechoslowakije, waar te zamen met een aantal scouts uit Beroun en omgeving werd gekampeerd.

Een eenvoudig gesprek met uw Tsjechische vrienden voeren, een boek lezen of in een Tsjechisch kookboek thuis raken?

Leer dan Tsjechisch !

Doeltreffende schriftelijke- en privélessen in Purmerend door ervaren leraar met eigen Nederlands lesmateriaal.

Tel. 02990-38238 (Purmerend)

Helaas waren de weersomstandigheden niet al te best en moest een enkel programma-onderdeel vervallen, maar voor het overige werd het een heel geslaagde ontmoeting, die zo mogelijk volgend jaar in Nederland wordt herhaald.

Ook in Rijswijk kwamen er jeugdige bezoekers uit Beroun. Deels kinderen die Engels of Duits leren op een privé-talenschool en die logies en een excursieprogramma kregen aangeboden dat gefinancierd werd door Rijswijkse bedrijven. Verder een aantal kinderen van de R.K. parochie van Beroun; zij werden bij gastouders ondergebracht en konden aan enkele tochtjes deelnemen, o.a. naar Naarden en de Zaanse Schans.

Voor de meeste kinderen was het een eerste kennismaking met Nederland en met zee en strand, waarvan volop genoten is.

Barendrecht-Louny

Van de Stichting Stedenband Barendrecht-Oost Europa ontvingen we de knipselkrant Barendrecht-Louny, juli 1992.

Daarin een bericht over een in de Noordboheemse plaats gehouden tentoonstelling over Oud-Barendrecht, verzorgd door de Historische Vereniging Barendrecht. Vitрины met in Barendrecht opgegraven voorwerpen en andere dingen uit lang vervlogen tijden, alsmede panelen met foto's, schilderijen en landkaarten, hebben de inwoners van Louny een maand lang een beeld gegeven hoe het er in de Nederlandse partnergemeente vroeger heeft uitgezien en wat er gebeurde.

Galakonzert

Een ander bericht gaat over een reis die leerlingen en docenten van de Barendrechtse muziekschool naar Louny hebben gemaakt.

In de muziekschool van Louny verzorgden leerlingen van die school en bezoekers uit Nederland een gezamenlijk concert. Dat was niet de enige muzikale activiteit, want er werd ook door enkele docenten geconcentreerd in de Evangelische kerk. En de rockgroep "the Unknown Faet", die ook deel uitmaakt van de Barendrechtse muziekschool, gaf twee uitvoeringen en organiseerde nog enkele popworkshops.

Al met al een bijzonder succesvolle reis, die als het goed is in 1993 een vervolg krijgt met een tegenbezoek van jonge Louny'se musici aan Barendrecht.

Jan van Gastel.

Voor u, uw familie, vrienden en zakenrelaties:

COMFORTABEL - SNEL - VOORDELIG

met de **splinternieuwe BOEING 737-500** en
ATR-72 dagelijks retour vlucht voor een
onveranderd tarief

tussen **PRAAG** en **AMSTERDAM**

- * met de CSA via Praag naar verschillende bestemmingen over de hele wereld
- * vanuit Praag diverse binnenlandse vluchten van de CSA
- * met CSA snel transport van vracht door de lucht

Nadere inlichtingen:

tel. 020/6200719 of 6200839

Fax: 020/6200466

Leidsestraat 4

1017 PA Amsterdam

CSA

CZECHOSLOVAK AIRLINES

Nog meer NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN (bij de redactie binnengekomen)

De Ronde Venen/Kolín

De stedenband tussen de gemeente De Ronde Venen, bestaande uit de hoofdkernen Vinkeveen, Mijdrecht en Wilnis en de Tsjechische gemeente Kolín zal op 21 september officieel aangegaan worden bij het tegenbezoek dat een delegatie uit die gemeente aan Nederland brengt. De Tsjechische afvaardiging bestaat naast de burgemeester en de gemeentesecretaris uit het hoofd van de plaatselijke politie, een privaat ondernemer en een leerlinge van het gymnasium. De ondertekening zal plaatsvinden door de burgemeesters Boogaard en Buřić.

De invulling van de stedenband zal geschieden door een werkgroep die inmiddels is opgericht. Uitgangspunt daarbij is dat de behoefte tot invulling vanuit Kolín wordt aangegeven en dat de gemeente met name een brievenbusfunctie vervult bij de kontakten tussen de diverse geledingen uit de samenleving.

Een ambtelijke afvaardiging uit Kolín zal begin november De Ronde Venen bezoeken om kennis te maken met de wijze waarop in Nederland woningbouwprojecten worden opgezet. Daaraan wordt medewerking verleend door de plaatselijke woningbouwverenigingen en het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten. Het Bouwfonds onderzoekt ook de mogelijkheden van ondersteuning bij een concreet woningbouwproject in Kolín.

Een probleem bij de kontakten vormt de taalbarrière; binnen het gemeentebestuur van Kolín is nog weinig kennis van buitenlandse talen aanwezig. De mogelijkheid van het opzetten van een taalproject wordt gezien.

De Ronde Venen/Praag 3

Met een minder officiële status blijft de gemeente ook de kontakten met de (deel)gemeente Praag 3 onderhouden. Het accent ligt daarbij op ondersteuning bij de inrichting van de administratieve organisatie. Gemeentelijke verordeningen worden in aangepaste vorm in het Engels vertaald en er wordt concreet gedacht aan een stageperiode van ambtenaren uit die gemeente in De Ronde Venen. De communicatie met Praag 3 verloopt prima, omdat daar voldoende mensen aanwezig zijn die de Engelse taal goed beheersen.

R.H. Engel.

====*

Hoogeveen - Martin

Enkele dagen geleden namen we afscheid van de folkloristische dansgroep Turiec. In twee autobussen gingen onze enthousiaste, jonge (7 tot 16 jaar oud met hun begeleiders) gasten weer terug naar Martin, na samen met ons een onvergetelijke week beleefd te hebben. Zij waren in onze gemeente in het kader van de stedenband Hoogeveen - Martin.

Voor de geschiedenis van onze stedenband moeten we terug gaan naar 1987. Toen stelde het Interkerkelijk Vredesberaad te Hoogeveen de vraag aan het gemeentebestuur om in het kader van de 'ontspanning van onderop' de mogelijkheid van het aangaan van een gemeenteband met een plaats in Oost Europa in overweging te nemen. De meerderheid van de gemeenteraad stond in principe positief ten opzichte van deze gedachte, maar vond, dat het verzoek door bredere lagen van de bevolking zou moeten worden gedragen. (begin 1988) De initiatiefnemers gingen vervolgens een groot aantal groepen en instellingen op gebied van sport, cultuur, onderwijs, kerk, handel, e.d. benaderen en slaagden erin om een werkgroep samen te stellen, waarin vele facetten van de Hoogeveense samenleving vertegenwoordigd waren.

Het gemeentebestuur nam van toen af actief deel aan de voorbereiding van een stedenband; doelstellingen werden geformuleerd en er werd contact opgenomen met de Hongaarse en de Tsjecho-Slowaakse ambassade.

Juist toen we in dit stadium waren, vonden de omwentelingen in Oost Europa plaats. Via de Stichting Democratische Tsjechen en Slowaken in Nederland ontvingen we een lijst van plaatsen, die geïnteresseerd waren in contacten met gemeenten in ons land. Om verschillende redenen hebben we gekozen voor Martin in Slowakije.

De ontwikkeling van de contacten ging meteen vlug van start. In Juli 1990 vonden de eerste contacten plaats, in september ging een officiële delegatie naar Martin en in november was er al een tegenbezoek van een delegatie uit Martin. In december vond de eerste uitwisseling plaats; de Stichting Computergebruikers kreeg bezoek van Amavet, een groep van jeugdige computer-enthousiasten in Martin. In mei volgde een tegenbezoek.

Voor de hotels van Tsjecho-Slowakije hoeft u echt niet met Vaclav Havel zelf te bellen.

Het vinden van een geschikt hotel is in het Tsjecho-Slowakije van vandaag geen eenvoudige zaak.

Wie Tailormade Travel belt, is de schaarste te slim af.

Tailormade Travel beschikt naast een eigen kantoor in Praag over een aantal eigen hotels en kan u ook daarbuiten de weg wijzen.

Van goedkoop tot wat duurder, inclusief viersterren-hotels.

Bel voor informatie

Tailormade Travel in Woerden
(03480 -24 700).

Maar natuurlijk mag u het óók bij
Vaclav Havel zelf proberen.

Tailormade Travel

Uit en thuis in Tsjecho-Slowakije.

De contacten breidden zich uit; het ziekenhuis met het academisch ziekenhuis in Martin (artsen werden uitgewisseld, kinderen van het personeel bezochten elkaar over en weer), beeldende kunstenaars wisselden exposities uit, muziekgroepen bezochten elkaar en traden samen op, leerlingen van middelbare scholen begonnen met elkaar te corresponderen en bezochten elkaars scholen, de rotaryclub organiseerde stageplaatsen bij het bedrijfsleven, de Hoogeveense Courant en een nieuwsblad in Martin ruilden berichten uit, landbouwdeskundigen bezochten elkaar en wisselden informatie uit, de vrouwenraad heeft contacten in Martin, twee jongeren liepen stage bij de gemeente, politieke partijen corresponderen onderling en een groot aantal persoonlijke vriendschappen kwam tot stand.

De werkgroep is inmiddels omgezet in een stichting en omvat meer dan twintig leden, uit een brede schakering van de Hoogeveense samenleving en uit de gemeenteraad afkomstig. De Stichting heeft een stimulerende taak en ontvangt jaarlijks een subsidie van het gemeentebestuur.

Huub Kerver.

Carpooling

Gaat u naar Tsjechoslowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechoslowakije gaat?

Neem dan contact op met ons lid de heer **H. Truin**; hij heeft op zich genomen gegadigden tot elkaar te brengen.

Hij is dagelijks telefonisch bereikbaar onder nummer
020 - 6925770

VAN DE LEDEN

Vanwege de vakantiemaand Augustus is de door de leden ingezonden kopij behoorlijk opgelopen.

Fred Runte uit Hoogeveen zond ons behalve de hiervoor geplaatste Stedenband Hoogeveen/Martin nog een verslag van de kinderfolklore groep Turiec alsmede een bericht over folkloregroepen in het algemeen. Wij plaatsen deze inzendingen bij de rubriek "Folklore".

Voorts ontvingen wij van **G. Nijkamp** uit Lochem een aankondiging betreffende een muziekgroep uit Tsjechoslowakije. Zie "Muzikale noten".

Henk Wagenaar/Den Haag brengt verslag uit van het bezoek van Nederlandse lapidaristen aan soortgenoten in Tsjechoslowakije. Dit verslag is te vinden bij "Van en over Tsjechoslowakije", rubriek 'Reisherinneringen'.

Bij "Muzikale Noten" vindt u een bericht, ingezonden door **Iris Maria de Bruyn** uit Den Haag.

Een tweetal berichten van **Marijke v.d. Wijngaard**/Voorburg geplaatst bij resp. "Muzikale Noten" en "Theater".

Cok Oostveen uit Amsterdam zond ons voor de rubriek "Sport" weer enkele sportberichten en verslagen.

In deze rubriek plaatsen we inzendingen van **L Planjer** uit Arrien, **Mevr. B.A. Cohen-Stuart**/Den Haag, **A.H. Bijl** uit Vries en **J.H. van Rooy**/Purmerend.

====*

H.G.B.

De heer Bijl hebben wij naar beste weten geantwoord maar wellicht hebt u leuke suggesties voor hem, vandaar deze oproep:

Wie kan en is bereid informatie te verstrekken over de mogelijkheden voor een wintersportvacantie in Tsjechoslowakije in de periode Kerstmis 1992, Oud/Nieuwjaar 1992/1993 voor zes personen en een redelijke prijs? Inlichtingen aan A.H. Bijl, Boskamp 59, 9481 JE VRIES, tel. 05921-42491.

Mevrouw Cohen Stuart (tel. 070-3600440) schreef ons:

"Deze zomer kreeg ik bezoek van de heer Jiří Mevald, U družstva Práce 49, 140 00 Praha 4. Hij verhuurt een flat in Praag en men kan hem 's avonds bereiken. (zie de Ledenbrieven 57 en 67, red.) Vanaf 1 oktober a.s. heeft hij een nieuw telefoonnummer: Praag 6430126."

==

Beste vrienden,

Naast het bezoek aan familie in Tsjechoslowakije wilden wij dit jaar ook een paar weken alleen op stap en speciaal een bezoek brengen aan het Slowaakse deel. Daarbij viel ons oog o.a. op de door u in de Ledenbrief van april jl. aangekondigde folklorefestivals in Kosice 26, 27, 28 juni en Vychodna een week later 3, 4, 5 juli.

Wie schetst onze verbazing toen bleek dat in Kosice het folklorefestival een week eerder nl. op 19, 20, 21 juni was geweest. Wij hebben toen de wijk genomen richting Michalovce en hebben een paar dagen aan het grote meer in de omgeving doorgebracht. Als vervanging vonden we op 27 en 28 juni in Helpa ook een folklorefestival waarna we op 3, 4 en 5 juli in Vychodna waren. Een mooi feest met een internationaal karakter in een amphitheater in een prachtige

TSJECHOSLOWAKIJE

Aktieve vakanties
met reisorganisatie
TOPO-AKTIEF In
Tsjechoslowakije.

Bel: 085-457351

Topo-Aktief is gevestigd in kaartenwinkel 'Stap Voor Stap' in Arnhem. Hier kunt u terecht voor alle reisdagjes en (gedetailleerde) kaarten.

Bel: 085-510334

WANDELEN
FIETSEN
KANOËN
PAARDRIJDEN
KLIMMEN
PARAGLIDING
ZWEEFVLIEGEN
ETC.

stap voor stap

omgeving met veel bezoekers. Eén tip wil ik nog geven voor liefhebbers volgend jaar. Dan valt het in dezelfde week, alleen 1 dag vroeger, waarbij de zondag de belangrijkste dag is.

De zusterclub heeft ons dus bij de "Speurneus" gehad, doch wij hebben genoten van de omgeving met veel vergezichten.

Met vriendelijke groet,

Lou Planjer.

"Toevallig maakten wij in Hoorn kennis met een echt Tsjechisch restaurant, dat in mei van dit jaar geopend is.

Ik zou dit restaurant aan alle leden van onze vereniging, die tot nu toe vergeefs naar een goed en gezellig Tsjechisch restaurant hebben gezocht, warm willen aanbevelen.

Men treft daar de echte Tsjechische gastvrijheid. Het is in een van de mooiste delen van Hoorn gelegen.

Volgens mij is het het eerste Tsjechische restaurant in Nederland."

J.H. van Rooy.

Restaurant "Bohemen" biedt plaats aan 45 personen, is dagelijks geopend van 12.00 tot 23.00 uur en is gevestigd aan de Appelhaven 26 te Hoorn. Tel. 02290-47692.

Cok Oostveen verzamelt voor de V.V.N.T. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.V.N.T.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.V.N.T., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

MET
Winnemuller reizen
NAAR
Tsjechoslowakije

10-daagse exkursiereizen naar
Moravië en Bohemen. Inklusief
exkursieprogramma. Vanaf slechts

f 599,- HP

13-daagse rondreizen. Inklusief
een uitgebreid bezoek aan Praag.
Zeer goede hotels. Vanaf slechts

f 999,- HP

Diverse vertrekdata van april tot oktober. Tevens op diverse data niet-rokers reizen en Comfort Class Reizen.

**BEL VOOR EEN GRATIS
BROCHURE, TEL. 08880-52245**

VAN EN OVER TSJECHOSLOWAKIJE

UIT DE KNIPSELMAP

De vorige "uit de knipselmap" werd eind juni afgesloten. Bij het samenstellen van deze nieuwe aflevering is het 2 maanden verder. Bij het doornemen van het verzamelde materiaal blijkt er weer veel bij te zijn over de staatkundige problemen waar Tsjechoslowakije sinds de verkiezingen van begin juni mee te worstelen heeft.

Eerst lezen we op 2 juli over de formatie van een nieuwe federale regering, die de splitsing van het land in 2 staten moet voorbereiden. In de NRC van dezelfde dag een voorbeschouwing over de op handen zijnde presidentsverkiezing door de twee kamers van het federale parlement. Hoewel de herkiesbare president Havel onder de bevolking nog steeds de sympathie en steun heeft van - landelijk gezien - een ruime meerderheid, spelen in de Kamers heel andere dingen, zodat de redactie de kansen van de zittende president niet hoog inschat, zelfs al zijn er nauwelijks serieuze tegencandidaten. De verwachtingen komen uit. Havel slaagt er niet in de grondwettelijk benodigde 180 van de 300 stemmen te halen. Andere kandidaten ook niet. Dat betekent dat Havel tot uiterlijk 5 oktober 1992 kan aanblijven als president. Maar het zal anders lopen. Op 17 juli spreekt het parlement van Slowakije zich met grote meerderheid uit voor de Slowaakse soevereiniteit. En al verklaren Slowaakse politici dat dit niet een onafhankelijkheidsverklaring is en dat "verder samenleven met de Tsjechen er geenszins onmogelijk door wordt gemaakt", voor Vaclav Havel is het genoeg en hij treedt op 20 juli af, na een presidentschap van 935 dagen.

De Haagsche Courant doet op 21 juli uitgebreid verslag van de afscheidsbijeenkomst van de aftredende schrijver-president met medewerkers en journalisten en citeert "het laatste woord" als staatshoofd: "We hebben gefaald een nieuwe grondwet door te voeren. Ik heb gedaan wat ik kon, maar een nieuwe democratische basis voor de federatie van Tsjechen en Slowaken heb ik niet kunnen leggen. Ik denk ook dat het te veel gevraagd is om te denken dat een enkel individu er in zou slagen datgene te voorkomen wat klaarblijkelijk historisch noodzakelijk is". Waarna Vaclav Havel, de voorvechter van één Tsjechoslowakije, met vakantie gaat, als (voorlopig?) ambteloos burger.

Een andere vooraanstaande persoon ontvalt het land kort daarna voor altijd. Op 4 augustus overlijdt kardinaal Frantisek Tomasek, 93 jaar oud, maar tot kort voor zijn dood volop actief. Veel Nederlandse kranten begeleiden het overlijdensbericht met een uitgebreid levensoverzicht. Daarin wordt er op gewezen, dat de Tsjechoslowaakse kerkvorst ook na de omwenteling in 1989 even vastberaden als tevoren naastenliefde en naleving van de mensenrechten bleef preken, ook tegenover personen die het zelf met die naleving jarenlang niet zo nauw hadden genomen.

Bij de uitvaartdienst in de St. Vituskathedraal op de Burcht van Praag zijn alle vooraanstaanden uit het hele land aanwezig. Ook Vaclav Havel uiteraard, die in zijn afscheidswoord tot de overledene zegt: "Uw werk is aanwezig in onze daden, als een nooit eindigende uitdaging om de liefde en het goede te zoeken".

Minder graan maar meer toeristen

Terwijl de politieke leiders van Tsjechië en Slowakije aan het ploeteren zijn om een fatsoenlijke scheiding tussen de landsdelen tot stand te brengen, tobt de landbouw met een enorme droogte en hitte. Hoewel de situatie in Tsjechoslowakije iets minder slechts is als in Polen en Hongarije, wordt toch een zeer tegenvallende graanoogst verwacht en een halvering van de koolzaadopbrengst. Vreugde echter bij de bierbrouwerijen. Die zien hun afzet met 50% toenemen. Ook de enorme toestroom van toeristen zal daar het nodige aan hebben bijgedragen. De reisredacteur van de Haagsche Courant meldt dat het aantal boekingen voor busreizen naar Midden-Europa ten opzichte van 1991 is verdubbeld. Verheugd wordt geconstateerd dat de toeristische infrastructuur snel wordt aan-

gepast aan wat "het westen" verlangt. Vooral in Praag, de grootste trekpleister. Maar ook wordt geconstateerd, dat het prijsniveau nog sneller stijgt dan het peil van voorzieningen en bediening. Voorlopig zitten de talrijke terrasjes er echter niet minder vol door.

Schnaps uit modder

De terrassen in Praag mogen dan propvol zitten met bezoekers uit alle windstreken, in de kuuroorden waaraan Tsjechoslowakije zo rijk is, is het nog aanmerkelijk rustiger. Veel Nederlanders komen er niet. Kuren behoort niet tot het Nederlandse cultuurpatroon en het is de vraag of dat ooit echt zal veranderen. In elk geval heeft de NRC in de afgelopen zomer een aantal kuuroorden in Europa belicht, waaronder het in Zuid Bohemen gelegen Třeboň. De NRC-reporter begint met te zeggen, dat men bij het woord kuuroord niet langer meer moet denken aan "de decadente ambiance waarin de negentiende-eeuwse haute bourgeoisie de lome lijven liet verwenen". Waarna hij verhaalt van zijn ervaringen in het gitzwarte moeraswater, of beter modder, dat tot blijdschap van de bader echter niet echt stinkt. En aan het slot van het gedegen artikel komt het hoofd van de medische staf aan het woord, die uit de doeken doet dat de modder van Třeboň niet zoals vroeger de basistherapie is, maar gecombineerd wordt met tal van manuele- en andere behandelingen. Belangrijk blijft de modder wel, het heeft zelfs iets magisch, aldus de dokter. Die dan besluit met: "Ik heb in Oostenrijk zelfs een keer een soort schnaps gedronken, die getrokken was van gezuiverde modder. Het smaakte niet eens slecht". Einde artikel. En ook einde van deze "uit de knipselmap".

Veel kon niet behandeld worden. De redactie van de Ledenbrief heeft misschien toch al ruimtegebrek. Dus niets over de klok van Brezi, waarvoor de aankoopssom bijeen werd gebracht door lezers van Het Binnenhof, de Leidse Courant en de Twentsche Courant; niets over de stage van 18 Tsjechische leerkrachten op Nederlandse scholen, waarover knipsels werden ontvangen, niets over een aantal andere dingen die het vermelden waard waren geweest. Helaas, maar niets aan te doen. Misschien volgende maand.

Jan van Gastel.

Multirail en Tsjechoslowakije

Onlangs vroeg een lid mij om een dienstregeling van de Tsjechoslowaakse spoorwegen (ČSD) omdat men in Nederland niet meer bij het loket "buitenland" voor elke bestemming in Tsjechoslowakije een kaartje (tegenwoordig, met de verloederende Nederlandse taal, noemt men dit "ticket") kunt kopen. Dit bracht een anekdote uit eigen belevenissen in herinnering.

Het was in de hete zomer van 1976 dat ik met Praagse vrienden een vakantie in Marienbad zou doorbrengen; men telefoneerde mij snel een kaartje te kopen, want er restten nog drie dagen; door omstandigheden stond de bestemming niet eerder vast.

RECREA

Recrea b.v.

Heerderweg 70
8161 BN Epe
Holland
Telefoon 05780 - 13992
Telefax 05780 - 14145

Verhuur van vakantiewoningen en appartementen IN PRAAG EN ZUID BOHEMEN

Ik ging dus naar Den Haag CS en vroeg een retour Den Haag-Mariënbad of Mariánské Lázně. Men deelde mij mede dat ik het over 3 dagen kon afhalen. Ik zei, dat dit te laat was. De juffrouw achter het loket zei: "Ja maar u wilt naar een klein plaatsje; dat moeten we helemaal uitzoeken". Ik legde toen uit dat Mariënbad niet zó klein was, een beroemd kuuroord, en bovendien gelegen aan de directe verbinding Nürnberg-Praha, en dat ik eventueel wel zelf zou willen helpen het tarief te berekenen. Hoewel ze daar niet van terug had, ging ze er ook weer niet direct op in, zodat ik besloot (op dat idee had ik natuurlijk eerder kunnen komen) een retour Praag te nemen, omdat ik toch ook zeker daar nog wel enige dagen zou komen, en het biljet twee maanden geldig is.

Ik moest daaraan denken toen ik hoorde hoe het tegenwoordig gaat (sinds 1 mei 1992): Slechts voor een beperkt aantal plaatsen, gepubliceerd in een folder: "bestemmingen-overzicht" kunnen kaartjes worden gekocht. Voor alle andere plaatsen zoekt men in principe niets meer op en uit, dat wordt te duur. En wat doe je in Nederland als iets te duur wordt? Juist: je schuift het af, desnoods richt je een nieuw kantoor op. Dat de totale kosten niet afnemen maar misschien zelfs toenemen, zal jou een zorg zijn. Als het maar niet uit mijn broekzak hoeft te komen, met een ander zijn vestzak heb ik niets te maken, is de moraal.

Zo werd een bureau "Multirail" opgericht voor alle treinbiljetten met andere bestemmingen dan die, welke op een bepaald lijstje voorkomen.

Voor Tsjechoslowakije staan op dit lijstje alleen Praag en Bratislava. Dat vind ik, als ik het vergelijk met de lijsten van Oostenrijk en Zwitserland bijvoorbeeld, wel erg mager. Ook plaatsen als Brno en Karlovy Vary hadden er toch wel bij moeten, als men niet bang is geweest voor een ongelijke verdeling over Tsjechië en Slowakije en mogelijke ruzie met de Slowaken, hetgeen men goed had kunnen maken door enkele bekende plaatsen in de Slowaakse bergen, bijvoorbeeld in de Tatra, toe te voegen.

Het gekke is, dat het een en ander nog door de Nederlandse Spoorwegen wordt opgedist, alsof het een verbetering voor de Nederlandse reizigers is; terwijl die bij "Multirail" ook nog eens per kaartje 25 gulden administratiekosten moeten betalen, presenteert de NS het alsof men iets kado krijgt!

Nu is de Ledenbrief niet het medium om op de NS af te geven; men vertelde mij daar overigens dat het nog maar een experiment was. Maar ik besloot dat Multirail (een 06-nummer, maar niet eens gratis!) eens te bellen om een praatje te maken. Om 's ochtends 9.05 ongeveer vertelde een bandrecorder me, dat er niemand was, dat men aanwezig was van 8.45 - 17.00; waarschijnlijk zat men aan de koffie; om 9.10 ongeveer ging wel 20 maal de telefoon over, zonder dat er werd opgenomen. Dus niet zo florisant. Wie dus naar Tsjechoslowakije wil, neme een retour naar Praag of Bratislava, en regele ter plaatse de verdere reis, dat is goedkoper.

Over geheel Tsjechoslowakije
bemiddelen wij voor u:

- * prachtige bungalows en landhuizen
aan water en bos
- * winterverblijven in bergchalets
en hotels met eigen ski-lift
- * bungalows omgeving Praag

Bel voor gratis Winter/Zomer 92/93
Katalogus:

015 - 618 313

JUBO REIZEN
Delfgauwseweg 303
2628 ES DELFT

JUBO REIZEN zoekt een perfect
Nederlands/Tsjechisch sprekende
medewerk(er)ster bij voorkeur met
PC ervaring, voorlopig op part-time
basis. Inlichtingen: 015- 56 62 16

Misschien kan ik in de toekomst Spoor-informant bij de V.V.N.T. worden. Als ik het Muziekgenootschap, dat ik nu al 6 jaar doe, aan een collega kan "afstoten"?

Voor wie dit vreemd vind: Zowel Dvořák als ik waren in hun kinderjaren gek op treinen.

Hans Wallin.

BALNEA slovakoterma

In de Knipselmap hebt u al het een en ander kunnen lezen over **kuren in Tsjechoslowakije**. Deze keer mijnerzijds dus geen bespreking van een of meer kuuroorden, maar wel over een Nederlandse Stichting die zich bezighoudt met het organiseren van kuurreizen naar Tsjechoslowakije.

Deze Stichting, zonder winst oogmerk, organiseert sinds anderhalf jaar kuurreizen naar Jachimov. De Stichting is opgericht door Bechterewpatiënten en richt zich op het kuren van mensen met bewegingsstoornissen, dus ook voor reuma-patiënten.

Afgelopen voorjaar is de stichting met 84 mensen wezen "kuren". Dit was een kennismakingskuur van een week. Echt kuren neemt + 3 weken in beslag. Zo'n kuur komt, inclusief volledig pension en doktersbehandeling op + f 1.750,- in bijvoorbeeld Hotel Běhounek.

Persoonlijk kennen wij dit hotel van onder tot boven, daar wij in 1986 met een medewerkster van Balnea hiervan een dia-reportage maakten. Wij kunnen het dan ook van harte aanbevelen.

Voor verdere informatie over de Stichting kunt u terecht bij ons lid A. van Beek, tel. 02155-24114, Koninginnelaan 24a, 3762 DE SOEST.

L.J. v.d. Burg.

30e INTERNATIONALE HAAGSE MINERALEN- en FOSSIELENBEURS

zaterdag 26 en zondag 27 september 1992

"25 jaar N.L.C. - Zilver"

van 10.00-17.00 uur in het **NEDERLANDS CONGRESGEBOUW te DEN HAAG**
Toegangsprijs f. 4,00, 65+ en jongeren t/m 16 jaar f.2,50

Met vele nieuwe buitenlandse standhouders

georganiseerd door de:

NEDERLANDSE LAPIDARISTEN CLUB

REISHERINNERINGEN

Banská Štiavnica

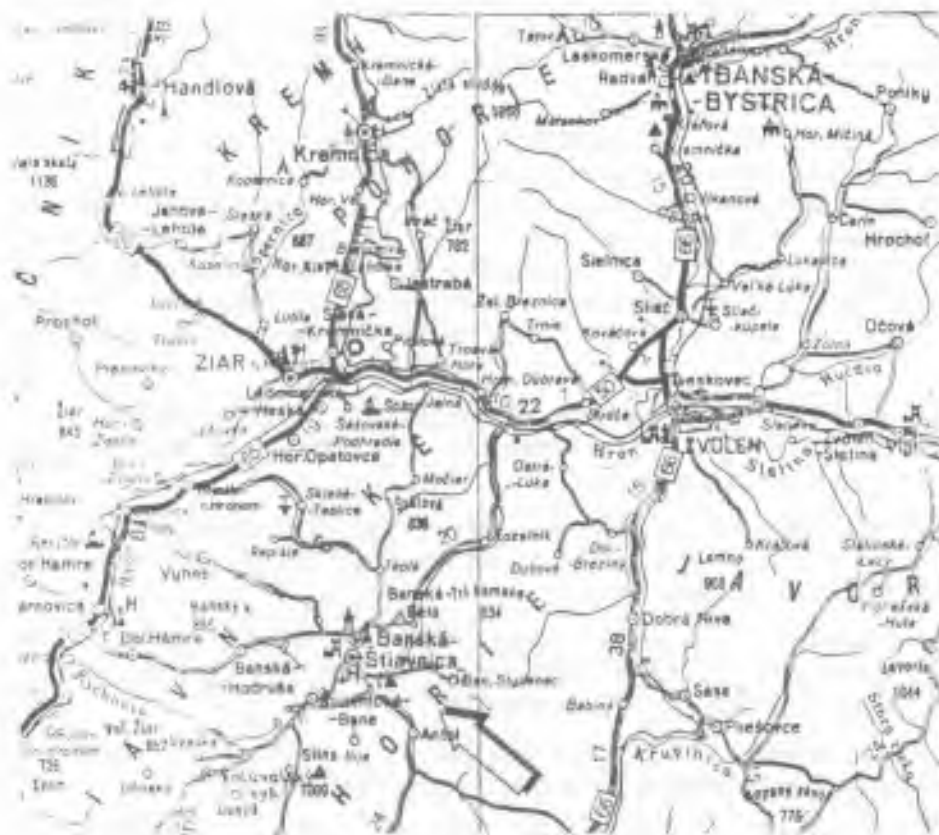
Op de maartbeurs van de Nederlandse Lapidaristen Club in het Congresgebouw te Den Haag maakte ik kennis met Eric Sombathy uit Banská Štiavnica die met een verkoopstandje met mineralen uit Tsjechoslowakije en Roemenië aanwezig was.

Hij had mij al eens schriftelijk laten weten dat hij zijn stadje wilde promoten en dat hij ook graag eens een rondleiding wilde verzorgen. Ik heb toen met hem afgesproken dat ik in juni, als wij in Tsjechoslowakije zijn voor een mineralen-excursie, met mijn vrouw en twee vrienden van ons, van zijn aanbod gebruik zullen maken.

Wij zijn geweest en hebben er geen spijt van gehad. Eric en zijn collega Josef zijn mijnbouw-ingenieurs waarvan de baan bij de mijn op een zacht pitje staat.

Wat is er aan de hand: de mijn is een goudmijn waar een productie is van 60 ton gesteente met mineralen per dag. Uit dit gesteente komt per ton 1 gram goud wat onvoldoende is om de mijn te exploiteren. De regering stopt in de research geen geld en zegt als de productie niet minstens 4 gram per ton is dan gaat de boel dicht.

Dit is nadelig voor de bevolking van Banská Štiavnica want de inwoners zijn voor een groot deel op het werk in de mijn aangewezen.

Deze twee mensen hebben samen een prima pensionnetje opgebouwd waar het goed toeven is. De kamers zijn naar onze begrippen ingericht met goede bedden en wat meubilair, een goede badkamer met toilet. Ook het ontbijt was prima.

Onze gastheren hebben ons een rondleiding gegeven naar erg veel bezienswaardigheden. Banská Štiavnica is een stad met een rijke mijnbouw-historie. Het heeft diverse musea, o.a. een mijnbouwmuseum, welk is gelegen in een park met veel bezienswaardigheden en aansluit op de ondergrondse gangen van de nog in werking zijnde mijn. We zijn dan ook onder de grond geweest.

Er is een groot mineralenmuseum, streekmuseum, het oude en het nieuwe slot met een museum, enz. enz.

Er zijn goede restaurants, twee hotels, doch die waren niet open in verband met verbouwing. Het stadje zelf maakt een vervallen indruk doch men is hard bezig met renovering van de gebouwen en huizen. Om met de auto in het centrum te komen betaalt men tol, 10 kronen per dag. Een jaarkaart kost 30 kronen.

We zijn er anderhalve dag geweest en we gaan weer terug want er is nog heel veel te zien.

Op de komende N.L.C.-beurs geven wij Eric en Josef de gelegenheid om Banská Štiavnica, ook namens hun burgemeester, bij het Nederlandse publiek te promoten zodat er wat meer mensen hun stad gaan zien en ik kan zeggen: ze zullen er geen spijt van hebben.

Henk Wagenaar.

Genootschap voor Tsjechische Muziek

aangesloten bij de Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechoslowakije.

Bohuslav Martinů: Špalíček ..

Hoewel Martinů door zijn lange verblijf in Frankrijk en de USA wel een kosmopoliet genoemd kan worden, liet hij zich toch zijn gehele leven af en toe weer door sprookjes en legenden uit zijn geboorteland inspireren. Dit komt o.a. tot uiting in zijn ballet "Špalíček" geschreven in Parijs in de jaren 1931 en 1932. Omdat de titel niet zonder meer duidelijk is en het werk nog al eens wordt uitgevoerd, zonder dat er een toelichting in een westerse taal in het program-mablad staat, ga ik er hier even op in, om daarmee tevens een serie vroegere artikelen over "het sprookje in de Tsjechische muziek" te vervolgen. Helaas bevat mijn piano-uittreksel ook maar een summiere beschrijving maar het is toch al wel wat meer.

Om te beginnen het woord "Špalíček": het betekent letterlijk zo iets als "blok-je", figuurlijk ook een klein boekje wat de vorm van een blokje heeft.

In de tijd van de ontwaking van een Tsjechisch nationaal bewustzijn wel "weder-geboorte" genoemd (zo ongeveer de tweede helft van de 19e eeuw) verschenen er kleine boekjes met sprookjes, rijmpjes, liederen en spreuken die de titel Špalíček kregen; bekend werd de Špalíček národních písní a říkadél" (Boekje met volksliederen en rijmpjes) van Mikulaš Aleš, voorzien van tekeningen van hem.

Martinů stelde op eigen manier een suite van sprookjes en legenden en spelle-tjes samen onder de naam Špalíček. De compositie nam veel tijd in beslag; we geven eerst een overzicht van de inhoud.

Acte I, Scene 1. **Spel met de pop.** Kinderen spelen op het dorpsplein. Een groep houdt de wacht bij een pop. Een andere groep komt vragen om de pop, steelt deze uiteindelijk en loopt er mee weg.

Scene 2. **Het "waterman"-spel.** De waterman (een veel voorkomende figuur in de slavische sprookjes, denk aan Dvořák's "Waterman" en aan zijn opera "Rusál-ka") probeert iedereen te pakken die op zijn "grondgebied" komt.

Scene 3. **Het spel van de kleine wolf.** Een kleine wolf, die zich verstoppt heeft, probeert herderinnetjes te vangen, die hem uit de tent lokken.

Scene 4. **Het spel van de haan en de hen.** De haan wil een graankorrel eten buiten weten van de hen, maar verslikt zich; hij vraagt de hen hem water te brengen. Zij rent naar de fontein, die haar als beloning een halsdoek vraagt van de kleermaker. Deze vraagt op zijn beurt om pantof-fels van de schoenmaker, de schoenmaker om bor-stelharen van het varken, het varken om room van de koningin en gras van de weide, de weide wil dauw van de Hemel.

De hen doet moeite om iedereen de reden van haar verzoek uit te leggen, om water voor de haan te krijgen. De Hemel krijgt medelijden, zendt dauw naar beneden, de weide geeft gras, enzo-voorts, en uiteindelijk redt de fontein het leven van de haan met water.

Scene 5-10. **Het sprookje van de gelaarsde kat.** Dit internationale sprookje is voldoende bekend, al zijn er varianten.

Acte II. **Het sprookje van de schoenmaker en de dood.**

Een schoenmaker heeft ruzie met zijn leerlingen en zijn klanten. Hij wil de wereld in trekken, komt op een markt, koopt een paard van een zigeuner en bevrijdt hem. Een hommelt vervolgt een vlinder. De schoenmaker verjaagt de

de hommel. De vlinder vergezelt de schoenmaker naar de Zwarte Stad, waar een prinses wordt bewaakt door een vreselijke reus. De vlinder danst om de reus, totdat laatstgenoemde moe wordt; de schoenmaker doodt de reus met zijn eigen knuppel. Allen danken de schoenmaker, die verder de wereld in trekt; hij gaat een stuk land bebouwen. Een jager komt graan bij hem kopen in ruil voor een wonderbaarlijke reistas; op zijn verdere zwerftocht belandt de schoenmaker bij een betoverd kasteel, waar de "Zwarte Man" en de Dood hem dwingen kaart met hen te spelen; de schoenmaker verliest en de Dood wil hem meenemen. De schoenmaker stopt echter de Dood in zijn wonderlijke reistas en reist verder. De Dood maakt de tas zwaar; de schoenmaker weet hem tot aan de poort van de Hel te dragen, maar de duivels vertrouwen die tas niet en jagen hem weg. De schoenmaker draagt dan zijn tas maar naar de poorten van de Hemel, waar de engelen hem overhalen de Dood vrij te laten. Hij doet dit, en de Dood begeleidt hem naar de Hemel.

Acte III. Scene 1. *De legende van de heilige Dorothea.* Dit is een volksspel over een meisje dat Christus lief kreeg, en de koning afwees, daarom onthoofd werd en heilig verklaard.

Scene 2. Het uitdragen van de dood en het koninginne-spel.

Naar een oud paasgebruik verdrinken meisjes de WINTER, gesymboliseerd door een strooien pop.

Naar een oud pinkstergebruik spelen kinderen de "arme koningin" voorgesteld door het kleinste meisje. Terwijl de zusters aangekleed worden, heeft de vader assepoester vergeten.

Scenes 3 en 4 bevatten het bekende sprookje van assepoester.

Martinů begon met de legende van de Heilige Dorothea, die een groot orkest vereiste, terwijl de rest van Špaliček oorspronkelijk voor een kleinere bezetting bestemd was, en pas later in 1940 voor groter orkest werd omgewerkt. In de eerste versie beleefde het werk zijn première in het Nationale theater in Praag op 19 september 1933.

Martinů stelde nog twee suites samen uit de instrumentale delen, die wel apart worden uitgevoerd.

De sfeer is overal bijzonder goed getroffen, niet alleen de verschillende dansen ("Dans van de reus", "Dans van de hommel" enz.) maar ook het sprookjesachtige van het "Betoverde Kasteel", de verrukkelijke melodie bij de "Betoverde Tas", waar in de begeleiding clusters optreden (een cluster is een groep dicht bij elkaar gelegen tonen), en de fraaie assepoester-wals. Geen wonder dat het werk geliefd is.

Hans Wallin.

assurantiën

Reisverzekeringen - Pensioenadviezen - Gunstige spaarvormen
Hypotheken - Financieringen

Apeldoornselaan 72
2573 LN DEN HAAG
070-362 40 50

Ben van der Burg
Privé: 070 - 345 93 52

MUZIKALE NOTEN

Cantamus Alati (Ouder- en vriendenkoor van de Vrije School te Den Haag) zal op dinsdag **17 november** a.s. een concert geven met medewerking van het Residentie Orkest o.l.v. W. Bruning.

Op het programma staan: Schicksalslied van J. Brahms en Stabat Mater van A. Dvořák.

De solisten zijn Thea van der Putten - sopraan, Joke de Vin - alt, Marten Smeding - tenor, Wout Oosterkamp - bas en Tijn van Eijk, orgel.

Plaats: Dr. Anton Philipszaal, Spui te Den Haag.

Aanvang: 20.15 uur.

De prijs van de kaarten zal rond de f 15,-- zijn en zijn o.a. te verkrijgen bij Irismaria de Bruyn, tel. 070-3500632.

==*

De Lions Club Son & Breugel e.o. organiseert op zaterdag **28 november** a.s. een pianorecital met de Tsjechische pianist Igor Ardashev, winnaar van het Koningin Elisabeth concours in Brussel 1990.

Het programma voor de pauze wordt gevormd door klassieke muziek, terwijl na de pauze Tsjechische muziek gebracht zal worden. Deze uitvoering zal plaats vinden in het nieuw geopende Muziekcentrum Frits Philips te **Eindhoven**.

Na afloop van het recital wordt er in de Foyer een Tsjechische avond georganiseerd met Tsjechische kamermuziek en dito drankjes.

De toegangsprijs voor het recital bedraagt f 30,--; als tegemoetkoming probeert men reductie voor de parkeergarage te verkrijgen voor de bezoekers van dit recital.

De opbrengst van deze avond is bestemd voor een ziekenhuisproject van Brno, de geboorteplaats van de pianist Igor Ardashev.

Nadere inlichtingen en reservering bij: George Dubois, tel. 04990-72268; Wiro Nillesen, tel. 04990-72116; Frans van Bavel, tel. 040-810715.

==*

Concert Jan Opšitoš en Pavel Steigl.

Op zondag **15 november** vindt er in Diligentia in **Den Haag** een concert plaats van twee Tsjechische musici. De violist Jan Opšitoš en de gitarist Pavel Steigl spelen werken van diverse componisten.

Aanvang 11.30 uur. Diligentia is te vinden aan het Lange Voorhout nr. 5 in Den Haag, tel. 070-3651851.

Toegangsprijs f 20,--, f 17,--, f 12,50.

==*

Een kapel waar muziek in zit: **Moravěnka** uit Tsjechoslowakije is op zondag **4 oktober** a.s. te beluisteren in **Barchem** (gemeente Lochem). In het voorprogramma speelt AMATINKA uit Hedel (Gld.).

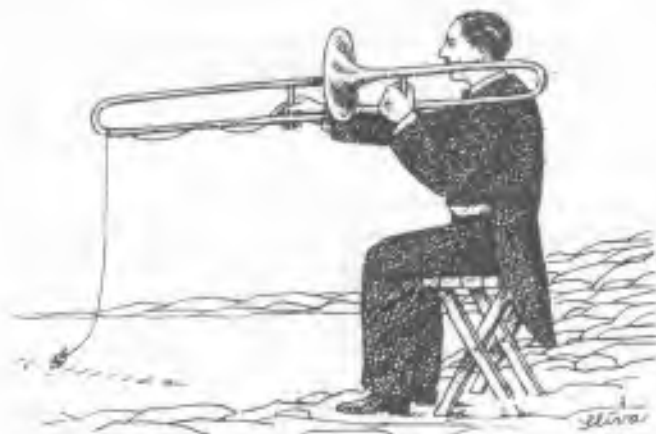
Aanvang: 13.00 uur. Plaats: Hotel Meilink te Barchem. Kaarten: f 14,--, telefonisch te reserveren bij: Hotel Meiling: 05734-1202 of G. Nijkamp: 05730-53888.

Uit het clubblad van de Muziekvriendenkring AMATINKA noteerden we de volgende data:

Vrijdag **9 oktober** speelt **Sohajka** in "Het Witte Huis" te **Donkerbroek** (Friesland). Inl. F. Melles, tel. 05168-1827 of 1753.

Zaterdag **19 oktober** is **Sohajka** te beluisteren in **Gorredijk**.

Zaterdag **10 oktober** is **Sohajka** wederom in "Het Witte Huis" te **Donkerbroek**.

Vrijdag 16 oktober is Stříbrňanka te beluisteren in Sporthal "De Vinkenkamp" aan de van Grobbendoncklaan 6 te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur. Inl. bij Th. Jonkergouw, twl. 073-217537 of Joh. v. Rossum, tel. 073-570246.

Zaterdag 17 oktober tijdens het festival van de Essener Muzikanten speelt Malokarpatska. Inl. bij dhr. Oerlemans in Putte (B). Tel.: 03/6673567 of dhr. van As, tel. 01645-3013 in Putte.

FOLKLORE

Turiec in Hoogeveen

Voor de tweede keer konden we in Hoogeveen genieten van de Kinder Folklore zang- en dansgroep Turiec uit Martin (Slowakije).

Traden ze in oktober voornamelijk voor de basisscholen op, deze keer dansten ze op de braderieën van Hoogeveen en Diever en in de bjaardentehuizen.

Sinds begin dit jaar heeft de groep een eigen orkest bestaande uit de beste leerlingen van de volksmuziekscholen van Martin en Vrutky. Het staat onder leiding van Ľubka Tumová: 4 violen, altviool, cello, bas en cymbaal. Het begeleidde het nieuwe programma-onderdeel "Majáles v Turci", dansen rond de meiboom; alsmede het meisjeskoor (12-15 jaar).

Het verdere programma was gelijk aan dat van oktober en daarover had ik in het novembernummer van de Ledenbrief al verslag gedaan.

Fred Runte.

Tsjechoslowakije telt veel amateur folkloregroepen, meest kinder- (6-16 jaar, basisschoolleeftijd) en jeugdgroepen (16-26 jaar), die volksdans, -zang en -muziek beoefenen, meest op een zeer hoog peil en in mooie costuums.

Veel van deze groepen zouden graag in Nederland optreden: op festivals, braderieën, via uitwisseling met een Nederlandse groep, enz. In het algemeen betalen ze hun eigen reiskosten, maar moet de ontvangende vereniging/instelling voor onderdak en maaltijden zorgen, alsmede voor + f 5,- zakgeld per kind per dag en/of enkele excursies.

Nederlandse groepen kunnen ook aan festivals daar deelnemen. De condities daarvoor verschillen sterk, maar de reis is altijd voor eigen rekening. Als er festivals plaatsvinden, waaraan buitenlandse groepen kunnen deelnemen, zal ik dat aan uw organisatie doorgeven.

Wilt u een kinder- of jeugdgroep naar Nederland halen, schrijf dan uw wensen (uit bepaald gebied, max. aantal, leeftijdsgroep, enz.) naar mijn adres:

Postbus 629, 7900 AP Hoogeveen.

Ik overleg dan met de folklore-organisatie van de Č+SFR (men hoopt, dat die ook na de deling blijft functioneren) en u krijgt een aantal namen en adressen van groepen toegestuurd, waar u dan zelf uit kunt kiezen en de afspraken mee kunt maken. In de loop van het jaar probeer ik zo veel mogelijk groepen in Bohemen, Moravië en Slowakije te bezoeken.

Wilt u bij uw aanvraag wel 4 postzegels van 80 ct insluiten?

Als uw kontakt tot gevolg heeft, dat een (kinder)groep uit de Č+SFR naar Nederland komt, wilt u dan zo vriendelijk zijn, mij een berichtje te sturen met plaatsen, data en tijden van hun optredens? Bij voorbaat mijn dank!

Fred Runte

Vertegenwoordiger in Nederland
voor Folklórní sdruženi en
de Folklórna Únia.

WAT HET OOG STREELT

Nieuw Symbolisch Theater - Rijswijk

Het toonaangevende Tsjechoslowaakse figurentheater - Nieuw Symbolisch Theater - speelt op 2 oktober de première van het stuk "Een antieke Soap-Opera" in de Rijswijkse Schouwburg.

Petar en Iva Mandlich spelen als dansers/acteurs meer dan vijfentwintig rollen. Zij brengen een parodie op opera, ballet, film en historische figuren. Een humoristische show op hoog niveau, die tegelijk een ironische spiegel voorhoudt. Rijswijkse Schouwburg, Gen. Spoorlaan 10, tel. 070 - 3360336. Toegangsprijs f 25,-- en f 22,50.

=*=

Mineralen- en Fossielen Beurs

De Nederlandse Lapidaristen Club viert haar 25-jarig jubileum. De najaarsbeurs, die op 26 en 27 september a.s. wordt gehouden in het Nederlands Congresgebouw te Den Haag zal dan ook in het teken staan van dit zilveren jubileum (zie ook de advertentie op pagina 14).

Op geen andere beurs in ons land vindt u zo veel exposanten uit diverse landen, o.a. uit België, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Polen, Roemenië en Tsjechoslowakije.

De NLC zal alle mogelijkheden van deze interessante hobby aan u demonstreren. Zij laten u zien wat slijpen, facetteren, carven en zilvermeden inhoudt, maar u kunt ook kennis maken met micromount-verzamelen, fotografie, en hun enthousiaste jeugdafdeling, etc.

Een speciale tentoonstelling over de vele facetten van zilver met demonstraties, films en nog veel meer, zal een onderdeel van dit zilveren jubileum vormen.

Voor verdere informatie over deze beurs en de vereniging kunt u terecht bij ons lid Henk Wagenaar, Copernicuslaan 90, 2561 VK Den Haag, tel. 070-3606096.

==*==*==*

FILATELIE

Op 6 januari verscheen de eerste van een tweetal zegels gewijd aan de Olympische Spelen met een nominale waarde van 1 Kčs. De tweede zegel van 2 Kčs is op 21 mei verschenen. De zegel van januari heeft betrekking op de winterspelen in het Franse Albertville, terwijl de zegel van mei op de zomerspelen in het Catalaanse Barcelona betrekking heeft.

Op 28 maart was het precies 400 jaar geleden, dat de theoloog/pedagoog/schrijver Jan Amos Komenský (latijn: Comenius) geboren werd. De in Naarden begraven geleerde werd dan ook met de uitgifte van een blokje met een nominale waarde van 10 Kčs geëerd.

Dat Tsjechoslowakije een ijshockey-land is, blijkt wel uit het grote aantal postzegels, dat Tsjechoslowakije tot op heden aan dat thema gewijd heeft. Op 31 maart verscheen een postzegel met een waarde van 3 Kčs ter gelegenheid van het wereldkampioenschap ijshockey.

Vele landen geven een zegel uit ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling EXPO '92 in Sevilla. Nederland gaf op 25 februari zelfs twee postzegels betreffende dit thema uit. Tsjechoslowakije was iets bescheidener en gaf op 2 april een zegel van 4 Kčs uit. Op dezelfde dag verscheen ook een zegel met als thema "verkeersveiligheid".

Voor het tweede achtereenvolgende jaar geeft Tsjechoslowakije een Europa-CEPT zegel uit. Het CEPT-thema voor dit jaar was de ontdekking van Amerika door Columbus. Op 5 mei verscheen een zegel van maar liefst 22 Kčs, die uitgegeven werd in velletjes van 8 stuks (176 Kčs). Vooral de uitgifte van dit velletje doet vermoeden, dat de posterijen in Tsjechoslowakije krap bij kas zitten en door de uitgifte van een dergelijk duur velletje weer wat geld in de kas proberen te krijgen.

Het thema "Europa" is in alle landen van Europa zeer geliefd. Van hoge verkoopcijfers kon men dus van te voren zeker zijn. Jammer, dat dit zo moest.

Het is zeer lovenswaard dat de V.V.N.T. streeft naar een filatelistische club binnen de VVNT, maar na de ervaringen op de laatste ledenvergadering (waar absoluut geen belangstelling voor Tsjechoslowaakse postzegels was) geloof ik niet dat zoiets van de grond kan komen. Het ware veel beter, dat eventuele belangstellenden zich aan zouden sluiten bij de vereniging "Tsjechoslowakije-Filatelia". De heer Hans van Dooremalen (VVNT-lid), Hoofdstraat 101, 5121 JC Rijen, tel. 01612-26507, is daarvan de secretaris.

Alle beschreven zegels zijn verkrijgbaar bij:

F.B. Dijkstra,
Meagere Weide 17, 9003 MG WARTEN
Tel.: 05105-1913; Fax: 05105-1212.

ONZE BOEKENPLANK

Eigenlijk hebt u uw portie al gehad op pag. 3 bij "Van de voorzitter". Toch willen we nog even het volgende herhalen, reeds gepubliceerd in Ledenbrief 77 op pag. 5.

Ter gelegenheid van de Comeniusherdenking is er van het tijdschrift "Tussen Vecht & Eem" een speciaal Comeniusnummer verschenen.

Men heeft van dit boekje nog enkele exemplaren beschikbaar (ca 100). Belangstellenden kunnen dit alsnog bestellen bij I.B. Perry-Vlasveld, Braam 34, 1273 EA Huizen.

De kosten bedragen f 7,70 per stuk inclusief porti. Giro 3892084 t.n.v. Tussen Vecht & Eem te Naarden.

H.G.B.

==*==*==*

SPORT

Basketbal

Zoals in een van de vorige ledenbrieven al aangekondigd, is de basketbalvereniging ADAMS naar Praag geweest. In totaal 19 sportievelingen vertrokken op Hemelvaartsdag in drie busjes naar de Tsjechoslowaakse hoofdstad. Organisator Coen wist een kortere en snellere route, via de voormalige DDR. Nou, dat hebben we geweten. Files. Niks sneller dus. Het is dat we zo vroeg vertrokken waren!

De vrijdag werd volledig besteed aan sight-seeing. Vrijwel niemand was eerder in Praag geweest. Deze ene dag vond iedereen tekort, want daar was iedereen het over eens: Praag is een schitterende en bijzondere stad. En daarom zullen de meesten al dan niet basketballend zeker nog een keer richting Praag gaan.

Op zaterdag speelden de dames een wedstrijd tegen het eerste team van ORBIS. Een uitslag van over de honderd tegen net iets meer dan tien voor de Praagse basketbalsters. Toch werd er met plezier gespeeld. Tenslotte speelt een team uit de onderafdeling in Amsterdam niet dagelijks tegen een topploeg.

De heren, waaronder ondergetekende, speelden een toernooitje. De gastheren, MLADY, hadden nog twee bevriende Praagse teams uitgenodigd. Helaas verloor ADAMS alle wedstrijden. De laatste geheel onnodig met één punt. Het was heel gemoedelijk.

Die avond werd er in een plaatselijke kroeg gegeten en flink ge"pivo"teerd. Er werd flink gezongen, maar dat is niet ongebruikelijk bij dergelijke vriendschapskontakten. Het zaaltje was te vol met de gebruikelijke lange tafels en stoelen om te kunnen dansen. Dat was voor een aantal Adams-dames geen probleem. Op tafels kan toch ook gedanst worden!

De volgende dag speelden de dames weer tegen ORBIS. Ook enkele heren speelden tegen dit dames-team. Zij beschouwden dat als een goede training. De andere heren sliepen hun roes uit of gingen Praag verder verkennen.

Daarna togen de heren naar SPARTA Praag en de dames de stad in. 's Avonds laat was er op het tentoonstellingsterrein nog een popkonsert van de groep Nazareth. Gratis in verband met de verkiezingen.

Op maandagochtend vroeg vertrokken we uit Praag. Na een voorspoedige reis via de normale route kwamen we moe, maar zeer tevreden terug in Amsterdam. Iedereen vond het een prachtig uitstapje.

Wanneer de basketballers uit Praag naar Amsterdam komen is nog onduidelijk. Er was afgesproken dat zij half september zouden komen. Maar nu kan het ook ergens in de winter worden. Zij willen de elfstedentocht zien!? Laten ze dan maar meteen voor een koud winterjete zorgen.

Cok Oostveen.

Volleybal

Op mijn oproep voor een volleybalteam uit Amsterdam om contact te hebben met dito uit Praag heb ik geen reactie gekregen. Maar het toeval wil dat de vriend van een van de Adams-sters volleybalt. Hij heeft binnen zijn vereniging dit aangekaart. Waarschijnlijk met enthousiaste verhalen hoe leuk zo iets kan zijn, hoe mooi Praag is en hoe aardig de mensen zijn. Als alles goed gaat, komt het volgend jaar tot een volleybal-uitwisseling.

Fietsen

Mijn fietsgroep van de zondag is dit jaar weer naar Tsjechoslowakije geweest. Vorig jaar zijn we in Vodňany geweest. Dit jaar zijn vier rekreatieve fietsers naar de Tatra in Slowakije geweest. Zonder ondergetekende, want ik had de vakantie al gehad: fietsen in Centraal Azië.

Een lid van de fietsgroep is zelf Slowaakse. Dus via familie is er gezorgd voor onderdak. Verder heeft iedereen twee weken lang genoten van het mooie weer, de prachtige natuur, de vele varianten van zuurkool en de sympathieke Slowaken.

Cok Oostveen.

Het maandelijks uitgeven van de ledenbrief kost een flinke duit. Door advertenties kunnen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee een gericht publiek in een oplage van + 800 exemplaren. Onderstaand onze tarieven:

1/16 pag.	f 15,=;	6 nrs	f 85,=;	12 nrs	f 165,=
1/8 "	f 20,=;	" "	f 115,=;	" "	f 225,=
1/4 "	f 30,=;	" "	f 170,=;	" "	f 325,=
1/2 "	f 50,=;	" "	f 270,=;	" "	f 500,=
hele pag.	f 85,=;	" "	f 440,=;	" "	f 850,=

Voor nadere inlichtingen: L.J. v.d. Burg, Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag. Tel. 070-3258679.

VAN DE ZUSTERCLUBS

Vereniging Nederland-Joegoslavië

De situatie in het voormalig Joegoslavië heeft het bestuur dezer vereniging zo verbijsterd, dat de redactie het niet zinvol vindt thans het maandblad KOLO uit te geven. Indien nodig worden o.m. de zusterclubs op de hoogte gehouden d.m.v. een nieuwsbrief. Voorlopig wordt de naam "Vereniging Nederland-v/h Joegoslavië" gehanteerd.

Overpeinzing

Een jaar van verschrikking, een tijdperk van waanzin; tegenstrijdige gevoelens van hoop en wanhoop, berusting en woede beheersen ons. Wie de beelden op de televisie ziet, de kranten leest, de deskundigen en pseudo-deskundigen hoort, kan alleen maar moedeloos zijn. Komt er ooit een einde aan deze zinloze strijd in het voormalige Joegoslavië?

Vele van onze leden met vrienden, familie en kennissen in dit land dat vrijwel onafgebroken dagelijks de voorpagina's van de kranten haalt, zullen terugzien op "toen", de zo gelukkig lijkende periode van slechts enkele jaren geleden. Beroepshalve doorkruiste ik de laatste jaren vele, vele malen dit mooie, nu zo verscheurde land. Evenals u heb ik zoete herinneringen.

Ik denk bijvoorbeeld terug aan het gesprek met de vriend van Ivo Andric, met wie ik koffie dronk in het kleine Bosanska kafana boven in de heuvels bij Sarajevo, waar Andric dikwijls zat te schrijven en waar hij inspiratie opdeed voor zijn romans. Hoe zou het daar nu zijn? En hoe zou het gaan met de schilderes Mirjana in Borik, die als geen ander het blauw van de Adriatische Zee wist vast te leggen op het schildersdoek? Zou Mirvete in Urosevac in Kosovo nog baklava maken, de lekkerste die ik ooit proefde? En hoe zal Goce zich voelen, nu zeer waarschijnlijk zijn pittoreske visrestaurantje aan het Meer van Ohrid het deze zomer zonder gasten zal moeten stellen?

Ik weet het niet, het zijn triviale gedachten, als je het onbeschrijflijke leed dat zich in het voormalige Joegoslavië afspeelt, in ogenschouw neemt. Maar het zijn wel herinneringen die velen van ons op dit moment zullen koesteren als een kostbaar kleinood, zich daarbij vertwijfeld afvragend, wanneer, wanneer zal deze haat en nijd, die niemand van ons had kunnen vermoeden, tussen mensen die ooit vredig leefden, stoppen?

Mijn ordner met kranteknipsels wordt dikker en dikker. Bijna gulzig sla ik alle informatie in mij op om tenslotte, na alle pro's en contra's, na alle gedegen beschouwingen en alle commentaren, ontgoocheld achter te blijven met één vraag: hoe kon dit ooit gebeuren en wanneer eindigt deze gekte?

Leni Paul.

ALLERHANDE

Basisscholen

In Praag 9 is er een basisschool met een vorm van uitgebreid taalonderwijs. De leerlingen in de leeftijd van 9 tot 14 jaar krijgen les in Duits, Frans en Engels.

Deze school heeft al vriendschappelijke kontakten met Franse scholen. Soortgelijke kontakten willen zij nu ook met scholen uit Nederland.

Als uit de correspondentie blijkt dat er gemeenschappelijke interesses bestaan, denken zij in een later stadium aan de mogelijkheid om tot uitwisseling te komen.

Scholen die geïnteresseerd zijn kunnen kontakt opnemen met:

Základní škola s RVJ

Novoborská 371

190 00 PRAHA 9 - Prosek

Č.S.F.R. (Tsjechoslowakije)

Oproep

De plaats **Mukařov** (in de buurt van Mnich.Hradiště en Turnov) heeft dringend behoefte aan een (oude) **brandweerwagen**. Wellicht kunnen de Jumelage-steden hier uitkomst bieden? Reacties zien wij gaarne tegemoet bij het secretariaat (zie pag.2) of bij de voorzitter: 01858-12603. Er wordt met spanning op gewacht!

Naar hartelust bezig zijn in een nog ongerept natuurgebied met sneeuw en zon

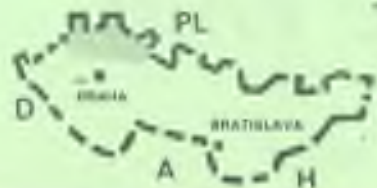
Voor mensen die hun vakantie een actief karakter willen meegeven, biedt het Reuzengebergte in Tjechoslowakije volop mogelijkheden.

Het hele jaar door: in de winter skieën en 's zomers de ongerepte natuur doorkruisen. De stoere en bosrijke omgeving is bergachtig en uiterst geschikt om ontspannende wandelingen te maken, waarbij zomaar de meest romantische kastelen uw pad kruisen. Ook kunt u uw krachten met de natuur meten op een ATB, met een wild-waterkano of door het beklimmen van een berg.

Giant's Retreat is een gerieflijk pension met 9 kamers voor 2 personen en 4 appartementen voor 4 personen. Zowel kamers als appartementen zijn voorzien van douche/toilet. Naast een gezellig restaurant zijn er bij Giant's Retreat talloze faciliteiten aanwezig om uw verblijf zo aangenaam mogelijk te maken.

Na alle inspanningen zijn er voldoende mogelijkheden om te ontspannen. Van een gezellig spelletje darts tot en met georganiseerde uitstapjes (met eventueel overnachting) naar het zo'n 100 kilometer verder gelegen Praag.

Giant's Retreat
Poniklá cp. 84
okr. Semily
512 42 Poniklá
CSFR

Of u nu kiest voor de winter, u zult ontdekken dat u het reuze naar uw zin zult hebben.

Daar staan de gastvrijheid, ongerepte natuurschoon en de speciale cultuur in Tjechoslowakije garant voor een actieve vakantie!

Voor informatie en boekingen:

Organisatieburo Burgersdijk
Tarthorst 633 - 6708 HW Wageningen
tel. 08370 2 11080/25999 - fax 08770-26605